

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**



Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра музичної українистики та народно-інструментального мистецтва

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДИКА СПІВУ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Інструментально-виконавське мистецтво»

Спеціальність 025 Музичне мистецтво

Галузь знань 02 КУЛЬТУРА І МИСТЕЦТВО

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 8 від 16 січня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Методика співу
Викладач (і)	Федорняк Н. Б.
Контактний телефон викладача	0668660294
E-mail викладача	nataliia.fedorniak@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	
Консультації	Консультації проводяться у разі потреби

2. Анотація до навчальної дисципліни

Серед важливих завдань українських вищих навчальних закладів мистецького спрямування є підготовка фахівця, який зможе вдало поєднати діяльність педагога та виконавця. Навчальний курс «Методика співу» відіграє важливу роль у вихованні бандуристів.

Основні положення теорії та методики вокального виконавства – необхідна частина у формуванні педагогічних знань і навиків у студентів. Висвітлення вагомих історичних аспектів становлення світових вокальних шкіл та підходів у вокальному навчанні спонукають студентів до аналізу й узагальнення власних уявлень щодо педагогічного процесу. Виявлення музичних здібностей, підбір репертуару, методика проведення уроку мають відбуватися на основі теоретичних знань основ вокального виконавства.

Отже, враховуючи вимоги сучасного педагогічно-виконавського мистецького простору випусник ЗВО повинен знати генезис мистецтва співу, основні теоретичні думки з приводу вокального навчання для подальшого застосування у творчій та викладацькій діяльності.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою курсу є ознайомлення студентів з основними аспектами теорії та методики вокального виконавства. Окреслюючи загальні історичні моменти, вказуючи на основні теоретичні праці, вибудовується лінія розвитку і вдосконалення методичних установок у роботі над вихованням голосу майбутнього співака.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Методика співу» є:

- вивчення передумов виникнення національних співацьких шкіл;
- ознайомлення студентів з діяльністю композиторів, творчість яких у певних історичних умовах спонукала виконавців до пошуку нових звучань, використання нових засобів для інтерпретування музичного матеріалу;
- визначення ролі історичного процесу у формуванні теоретичних та методичних знань;
- визначення основних методологічних аспектів вокально-виконавського процесу;
- зазначення основних теоретичних поглядів вокальних педагогів, виконавців у контексті історичного розвитку мистецтва співу;
- ознайомлення з анатомо-фізіологічними особливостями голосового апарату вокаліста;
- ознайомлення зі схемою проведення уроку на різних етапах навчання;
- усвідомлення особливостей роботи над нотним матеріалом та художніми засобами інтерпретації;

➤ ознайомлення з творчістю видатних співаків минулого і сучасності; провести паралелі між основними виконавськими завданнями різних епох.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до спілкування державною мовою як усно так і письмово.

ЗК 2. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК 6. Здатність розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності.

Фахові компетентності:

ФК 4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

ФК 5. Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення у теорії, історії, та методології музичного мистецтва.

ФК 11. Здатність оперувати професійною термінологією.

ФК 17. Здатність застосовувати традиційні та альтернативні інноваційні технології виконавської та педагогічної сфер.

ФК 18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

Програмні результати навчання:

ПРН 2. Володіти методами та навичками сольного та ансамблевого співу, репетиційної роботи, виступу.

ПРН 4. Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми, та художнього представлення.

ПРН 12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

ПРН 13. Вміти здійснювати педагогічну діяльність.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни 6 кредитів ЄКТС 180 годин	
Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекція	40
Практичні заняття	20
Самостійна робота	120

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
5–6	025 Музичне мистецтво	3	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	практич. заняття	самост. роб
Тема 1. Історичний аспект формування вокально-виконавської культури.	1		4
Тема 2. Італійська школа співу. Основні педагогічні й виконавські тенденції.	2	2	5
Тема 3. Мистецтво старовинного та класичного bel canto (на прикладі композиторських практик та педагогічних підходів Ф. Ламперті та Л. Джіральдоні)	2	2	5
Тема 4. Творчість Дж. Верді. Трагування поняття «вердівський співак».	1		5
Тема 5. Мистецтво співу в Італії ХХ – початку ХХІ століть. Навчальний практикум. Виконавські традиції.	2		5
Тема 6. Вокальне мистецтво Франції. Ж. Б. Люллі, Ж. Ф. Рамо. Оперна реформа Х. В. Глюка.	2		5
Тема 7. Сучасне французьке вокальне мистецтво.	1		4
Тема 8. Мистецтво співу в Німеччині. Основні виконавські та педагогічні завдання.	1		4
Тема 9. Новаторське прочитання завдань вокального виконавства (на прикладі творчості Р. Вагнера. Поняття «вагнерівський співак».	1		4
Тема 10. Генезис української школи співу. Творчість М. В. Лисенка– основа української вокальної школи.	1		5
Тема 11. Практика композиторів ХХ – ХХІ ст. Основні вимоги до виконавців сучасної вокально-інструментальної музики.	1		5
Тема 12. Основні теоретичні положення вокального	1		5

виконавства. Методологія вокального навчання.			
Тема 13. Вищі навчальні заклади класичного зразка. Синтез наукової та творчої практик.	2		5
Тема 14. Методика викладання вокалу як дисципліна.	1		5
Тема 15. Педагогічні принципи Ж. Дюпре, М. Гарсія, Ж. Фора. Вокальна педагогіка Німеччини.	2		4
Тема 16. Провідні вокальні школи України.	1		5
Тема 17. Будова голосового апарату.	2	2	5
Тема 18. Гігієна голосу в умовах професійної діяльності вокаліста.	2	2	5
Тема 19. Штрихова вокальна техніка.	2	2	5
Тема 20. Питання регістрової будови співацького голосу.	2	2	5
Тема 21. Специфічні ознаки вокального мовлення. Інтенація, динаміка, фразування у мистецтві співу.	2	2	5
Тема 22. Історія виникнення найпопулярніших вокальних жанрів.	2		5
Тема 23. Специфіка вокального виконавства та навчання к. ХХ – поч. ХХІ століття.	2	2	5
Тема 24. Основні манери співу. Значення академічної манери у становленні професійного виконавця.	2	2	5
Тема 25. Концертний виступ. Уміння, знання, навички.	2	2	5
ЗАГ.:	40	20	120

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності і системності, всебічності та професійної спрямованості.
Вимоги до письмових робіт	За умови відпрацювань
Семінарські заняття	Немає

Умови допуску до підсумкового контролю	Індивідуальне опитування, дискусія, індивідуальні завдання, письмові роботи, які дозволяють оцінити якість засвоєння матеріалу.
Підсумковий контроль	<i>Залік, екзамен в усній формі.</i>

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: за умови відпрацювань.

Академічна доброчесність:

Політику, стандарти та процедури дотримання академічної доброчесності визначено в таких документах ЗВО: Положенні про запобіганні академічному плагіату (нова редакція) у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника <http://surl.li/dzugk> метою якого є запобігання та виявлення плагіату в наукових, навчально- і науково-методичних роботах науковопедагогічних працівників, здобувачів всіх освітніх ступенів (ОС) та форм навчання; розвитку навичок коректної роботи із джерелами інформації та впровадження практики належного цитування; дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань; активізації самостійності й індивідуальності при створенні авторського твору і відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування Положенні про Комісію з питань етики та академічної доброчесності (нова редакція) <http://surl.li/dhrfg>, в якому зазначаються права та обов'язки комісії, вимоги до її складу та порядок роботи; Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (нова редакція) <http://surl.li/dhres>, в якому принцип академічної доброчесності сформульовано як один із основних принципів поведінки члена університетської громади та введені у дію Наказом ректора № 529 від 27.09.2022 р. «Про внесення змін і доповнень до діючих положень університету» Наказом ректора № 530 від 27.09.2022 р. «Про введення в дію нової редакції Кодексу честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Відвідування занять є умовою допуску до підсумкового контролю. Пропуски відпрацьовуються у вигляді додаткових практичних завдань та письмових робіт.

Неформальна освіта: Неформальна освіта регулюються Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Редакція 3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

1. Антонюк В.Г. Вокальна педагогіка (сольний спів): Підручник. К.: ЗАТ «Віпол», 2007. 174 с.
2. Антонюк В.Г. Постановка голосу: навчальний посібник для студентів вищих муз навч. закладів. К.: Українська ідея, 2000. 68 с.
3. Базиликот Б. О. Орфоепія в співі: навч. посібник для ст-тів вищих навчальних закладів. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2001. 126 с.
4. Безклубенко С. Д. Загальна теорія та історія мистецтва. К., 2003. 261 с.

5. Берегова О. Сильові тенденції в камерній музиці українських композиторів 80–90-х років ХХ сторіччя. Ситуація постмодернізму. К., 2000. Вип. 29. С. 103–108.
6. Вишневська С. В. Основні принципи формування навичок вокально-ансамблевого виконавства : методичні рекомендації до дисципліни «Вокальний ансамбль» для студентів вищих музичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації напряму підготовки «Музичне мистецтво». Івано-Франківськ: «ПП-арт», 2014. 54 с.
7. Вишневська С. В. Основні дикційно-артикуляційні проблеми у вокальному виконавстві : методичні рекомендації до дисципліни «Сольний спів» для студентів вищих музичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації напряму підготовки «Музичне мистецтво». Коломия: Вік, 2015. 36 с.
8. Вишневська С. В. Формування вокально-виконавського стилю різнофахових спеціалістів : методичні рекомендації по постановці голосу для студентів I-V курсів музичного факультету. м. Івано-Франківськ, видавництво «Плай» Прикарпатського університету ім. Василя Стефаника, 2012. 55 с.
9. Воронін О. 30 вокалізів на основі народних пісень. К., 1991.
10. Гнидь Б. П. Історія вокального мистецтва. К., НМАУ, 1997. 320 с.
11. Голос людини і вокальна робота з ним: навч. видання / Стасько Г., Шуляр О. та ін. Ів-Франківськ, 2010. 336 с.
12. Голубєв П. В. Поради молодим педагогам-вокалістам. К. 1983. 62 с.
13. Гордійчук Я. Становлення українського музичного театру і критика. К., 1990.
14. Кушко Я.С. Методика навчання співу: посібник з основ вокальної майстерності. Тернопіль : Навчальна книга Богдан, 2010. 288с.
15. Микиша М. Практичні основи вокального мистецтва. К.: Музична Україна, 1985.
16. Павлишин С. Музика двадцятого століття : навчальний посібник. Львів : БаК, 2005. 232 с.
17. Прядко О. М. Розвиток співацького голосу: методичні рекомендації для викладачів вокалу та студентів музично-педагогічних факультетів вищих навчальних закладів. Кам'янець-Подільський, 2009. 92 с.
18. Стасько Г. Психотехніка співу у вокальній педагогіці. Ів-Франківськ, ПНУ ім. В. Стефаника, 2011. 174 с.
19. Стахевич О. Г. Вагнер і вокальне мистецтво в оперній культурі ХІХ сторіччя / *Культура України. Мистецтвозн.* Х.:ХДАК,2000. Вип. 7. С. 107–121.
20. Стахевич О. Г. З історії вокально-виконавських стилів та вокальної педагогіки : посібник. Вінниця : Нова книга, 2013. 175 с.
21. Стахевич О. Г. Основи вокальної педагогіки. Ч. 1 : Природно-наукові теорії сольного співу. Харків, Суми, 2002. 91 с.
22. Шабутін С., Хміль С., Шабутіна І. Зцілення музикою. Афіни–Тернопіль, 2006. 192 с.

23. Шевченко Н. С. Синтез співацьких манер в українській музиці кінця ХХ – початку ХХІ століть: дисерт. на здобуття наук. ступ. канд. мистецтв-ва. Івано-Франківськ, 2015. 195 с.
24. Шуляр О. Д. Історія вокального мистецтва. Монографія: I ч. Івано-Франківськ. Видав. «Плай» ПНУ ім. В. Стефаника, 2010. 352 с;
25. Шуляр О. Д. Історія вокального мистецтва: Монографія.-Ч.II. Івано-Франківськ: Видав. «Плай» ПНУ ім. В. Стефаника, 2010. 360 с.
26. Юцевич Ю.Є. Теорія і методика розвитку співацького голосу: навч-метод. посібник. К.: ІЗМН, 1998. 159 с.

Викладачка

Федорняк Н. Б.